

דיני בין המצרים - ותשעת הימים (תשפ"ה)

נישואים, אירוסין בימים אלו

א. **נוהגים** שאין נושאים נשים מי"ז בתמוז ואילך עד לאחר ט' באב (רמ"א תקנ"א ס"ב והספרדים מקילים עד ר"ח אב כדעת המחבר שם, ואמנם הרבה מהספרדים מחמירים בזה משום שאין סימן ברכה להתחתן בימים אלו וכמבואר בשדי חמד ח"ו בין המצרים סוס"ב).

ב. **מותר** לעשות **אירוסין** וכתובת תנאים עם **סעודה** בבין המצרים מי"ז בתמוז עד ר"ח אב **בלא ריקודים ומחולות**, אבל מר"ח אב אסור לעשות סעודה, ואולם עושים אירוסין וכתובת תנאים עם **מיני מזונות וכיבוד קל** (מ"ב תקנ"א סקט"ז וסקי"ט ושעה"צ ס"ק כ"ו), ומותרים החתן והכלה ללבוש בגדי שבת כרגיל (הגרש"ז אויערבך זצ"ל).

ריקודים וכלי זמר

ג. **אסור** לעשות **ריקודים ומחולות** מי"ז בתמוז ואילך (עי' מ"ב שם סקט"ז), ובכלל זה אסור לנגן בכלי נגינה (עי' ביאורה"ל שם ס"ב), וכן אסור לשמוע קלטות של שירים עם כלי זמר (שו"ת אגרות משה או"ח ח"א סי' קס"ו ושו"ת שבט הלוי ח"ח קכ"ז ב').

ד. **י"א** שאסור לשמוע גם קלטת שיש בה שירה בפה או חזנות בלא כלי שיר "**וואקלי"** (שו"ת שבט הלוי שם), ויש מתירים (שו"ת אגרות משה או"ח קס"ח הערה י'), ואולם סתם שירה בפה מותרת ומ"מ יש להימנע משירה ברבים (עי' קרא עלי מועד פ"ב הערה י"א).

ה. **איסור** השמעת כלי נגינה הוא גם **לקטן שהגיע לחינוך** (שו"ת אגרות משה שם משום שאבלות דרבים היא), ואמנם מותר להשמיע לקטנים קלטות של סיפורי ילדים שיש בהם גם קטעים של נגינה (פוסקים).

ו. **מותר** לעשות **סעודת שבע ברכות** למי שהתחתן קודם י"ז בתמוז אבל בלא ריקודים ומחולות (שו"ת שבט הלוי ח"ג סו"ס קנ"ז), ויש מתירין אף ריקודים ומחולות (שו"ת אגרות משה אהע"ז ח"א סי' צ"ז), **ובשאר סעודות מצוה** כמו בר מצוה ברית מילה פדיון הבן וסיום מסכת **אסור לרקוד** אבל **מותר לשיר בפה** כנהוג (קובץ תשובות ח"ג סוס"י ל"ה).

ז. **בקבלת** פני החתן הנהוגה בישיבות הק' מותרת שירה בפה אבל בלא ריקודים (הוראת הגר"נ קרליץ זצ"ל עי' קרא עלי מועד שם, ואולם אחר ר"ח יש להימנע מכך), ואולם **עשיית מעגל בעלמא** אינו נחשב לריקוד ומותר (הוראת מו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לבני ישיבתו הק', וכן אף שאין מרקדין ביו"ט מותר לעשות עיגול ומחול ביו"ט וכמבואר שבנות ישראל היו יוצאות במחול ביו"ט).

ח. **הנהוג ברכב וחושש להירדם** ולבוא לידי סכנה מותר לו לשמוע שירים, אך ישתדל לשמוע שירים ללא ליווי כלי זמר וואקאלי (הגר"ח קניבסקי זצ"ל).

ט. **מותר** ללמוד **שיעורי נגינה** כשהתכלית היא **לשם לימוד** ולא לשמחה, אבל מר"ח ואילך יש להחמיר (ע"פ פמ"ג סי' תקנ"א סק"י ומובא בבית הלוי דמותר אפילו לנגן בבתי השמחה של גויים לצורך פרנסה ועי' אג"מ ח"ג סי' פ"ז ושו"ת צ"א חט"ז סי' י"ט אות א').

י. **מותר** לשמוע מוזיקה לצורך רפואי להפיג בדידות ופחדים אפילו בתשעת הימים (עי' שו"ת משנה הלכות ח"ו סי' ק"ו), וכן הרגילים לצורך בריאותם לעשות התעמלות או הליכה לפי קצב הנגינה יכולים להמשיך בכך עד ר"ח אב (הגר"ח זצ"ל).

יא. **אין** לערוך **מסיבות** בגני ילדים עם **כלי זמר** בימים אלו, ובדאי שאין לעשות כן בבתי חינוך של ילדים גדולים יותר (חוט שני ח"ב עמ' שכ"ה), ואם קבעו מסיבה ע"י ההנהלה ויש בזה שאלה של איבוד פרנסה יש לעשות שאלת רב.

תספורת

יב. **מנהג** האשכנזים שלא להסתפר אפי' לכבוד שבת מי"ז בתמוז עד אחר ת"ב (רמ"א סי' תקנ"א ס"ד ומ"ב סקל"ב), ומנהג הספרדים לאסור רק בשבוע שחל בו ת"ב (שו"ע שם ס"ד).

יג. **מותר** לגלח **שיער השפם** כל שמעכב האכילה (שו"ע סי"ג), וכן מי ששערות ראשו מגודלים מותר לו להסתפר במקום הנחת התפילין (הוראת הגרש"ז אויערבך זצ"ל), וכן מותר לאשה לגלח שערות ראשה משום צניעות (עי' מ"ב שם שקע"ט).

יד. **אסור** לספר **ילדים** אפילו שלא הגיעו לחינוך (שו"ע שם סי"ד ומ"ב סקפ"א ושעה"צ סקצ"א), ויש מקילין (מ"ב שם בשם הח"א), ומטעם זה מקילין לחתן בר מצוה להסתפר כשעדיין הוא ילד כיון שהוא יום שמחה שלו.

טו. **תספורת "חלאקה"** כשמלאו לילד ג' שנים מותר (עי' מבית לוי בין המצרים אות ט').

טז. **בן** אשכנזי שיש לו **מספרה** אין לו להשאירה פתוחה מי"ז בתמוז ואילך, אבל מותר לספר בצנעא בן ספרד הנהוג להסתפר עד שבוע שחל בו ת"ב (מבית לוי בין המצרים שדין האבילות אינו אוסרו רק בתספורת עצמו ולא בגילוח אחרים).

יז. **המנהג** שלא להסתפר הוא **מליל י"ז** בתמוז דליל י"ז בתמוז דינו כיומו (חוט שני שבת ח"ב ע"מ שכ"ה), וי"א דלצורך גדול יש להתיר תספורת בליל י"ז בתמוז (שו"ת אגרות משה או"ח ח"ד קי"ב ב' ועי' אשרי איש פס"ח סי"ג שהתיר ג"כ להסתפר בדיעבד), **והשנה שחל ליל י"ז בתמוז במוצאי שבת אין ראוי להסתפר בכל אופן דיש בזה זלזול בשבת** (שמעתי מהגר"ח קניבסקי זצ"ל).

ברכת שהחיינו

יח. אין לברך שהחיינו בבין המצרים משום דימים אלו ימי פורענות הם וכיצד יאמר "והגיענו לזמן הזה", ולכן לא יאכל פרי חדש או ילבש מלבוש חדש בימים אלו כדי שלא יתחייב בברכת שהחיינו (שו"ע סי' תקנ"א סי"ז ומג"א שם), ואולם בשבת אפשר לברך שהחיינו, וכן בראש חודש (מ"ב סקצ"ח ושעה"צ סקצ"ט), ועפ"י האריז"ל אין לברך שהחיינו אף בשבת (מ"א סקמ"ב).

יט. ברכת שהחיינו על מצוה עוברת כגון פדיון הבן או מילה מותרת ולא יחמיץ הברכה (עי' שו"ע שם), וכששומע שהחיינו בברית צ"ע אם יכול לכונן לצאת בזה על פרי או בגד חדש ששני סוגי שהחיינו הם (עי' שד"ח מערכת ביהמ"צ סי' א' סק"ד, וצ"ע, שאלתי למו"ר הגר"י שטיינמן זצ"ל, ואמר שצריך ראייה שיכול לצאת בזה).

כ. מותר לקנות בגד חדש בבין המצרים עד ר"ח אב ולא ללבושו עד אחר ת"ב כיון שהאיסור הוא על השימוש בהם ומשום ברכת שהחיינו (כה"ח סקפ"ח והליכות שלמה), אבל בגדים שאינם חשובים כמו חולצה או גרביים שאין מברכים עליהם שהחיינו אפשר לקנותם ולחדשם עד ר"ח, אבל לאחר ר"ח אב אין לקנות וללבוש בגדים חדשים כלל (מ"ב סקמ"ה).

כא. מי שבירך בטעות על פרי חדש ונזכר שעתה הם ימי בין המצרים יכול לברך ברכת שהחיינו (שעה"ת סק"ח).

כב. חולה או אשה מעוברת מותרים לאכול פרי חדש בימים אלו אף בלא ברכת שהחיינו דשמא תתאוה ויגרם נזק לה ולולד (מ"ב שם סקצ"ט), וי"א שיכולים אף לברך שהחיינו (כפ החיים סק"ג).

כג. פרי חדש שלא ימצא אחר ת"ב מותר לאוכלו ולברך עליו שהחיינו (עי' רמ"א שם סי"ז, ובימינו שלכל אחד יש מקרר בביתו ניתן לשמור את הפרי עד שבת), וכן מי שנולדה לו בת מותר לברך שהחיינו שהרי יש לו לברך כשרואה אותה בפעם הראשונה והרי זה כפרי שאינו נמצא לאחר ת"ב (עי' מ"ב סי' רכ"ג סק"ב, ועי' תורת היולדת פמ"ח הערה ט"ז שיחכה ויברך בשבת).

ברכת הטוב והמטיב

כד. ברכת "הטוב והמטיב" מותר לברך כי אין בה שבח על הזמן, ולכן מותר לקנות חפצים חשובים באופן שמברכים עליהם הטוב והמטיב שהם עבור כל המשפחה כמו מכונית, מזגן, רהיטים, וכדומה עד ר"ח אב (משמעות הפוסקים שם).

שיפוצים וחנוכת הבית

כה. מותר לבנות ולשפץ או לצבוע את הבית בבין המצרים עד ר"ח אב, ומ"מ נכון להמנע מזה (א"ר סק"ד).

כו. טוב להמתין מלעשות סעודת חנוכת הבית עד אחר ת"ב שיהיה סימנא טבא (שו"ת דברי סופרים סי' מ"ז).

זהירות מסכנה

כז. אין איסור ללכת לים ולבריכה עד ר"ח אב, אבל יש להמנע מלהתרחץ במים עמוקים (עי' תשובות והנהגות ח"ב סי' רס"ג, ומרן החזו"א זצ"ל לא הלך בתוך הים אלא בקצה הים, ומרן הסטייפלר זצ"ל לא נתן לבני ביתו לנסוע כלל לים בבין המצרים).

כח. ניתוח או טיפול רפואי שסובל דיחוי יש להמנע מלעשותו בימים אלו (עי' שו"ע סו"ס תקנ"א שלא להכות התלמידים בימים אלו משום סכנה), ואם יש לבצעו מיד אין לחוש ושומר ישראל ישמור מי שמקיים ונשמרתם מאד לנפשותיכם.

כט. מותר לטייל בימים אלו (עי' רמ"א תקנ"ג ס"ב ובשו"ת שבט הלוי ח"י סי' כ"ו כתב דיש למעט בטיולים מחמת אבל הימים הללו), אבל לא ילך לטייל במקום שיש בו סכנה (שד"ח בין המצרים סי' א' אות י').

ל. ראוי להמנע מטיסה במטוס בימים אלו, ומ"מ אם הנסיעה לשם מצוה כגון כיבוד אב ואם מותר (הגר"ש ואזנר זצ"ל).

דיני תשעת הימים מר"ח עד שבת ערב תשעה באב

לא. משנכנס אב ממעטים בשמחה, ואם יש לו דין עם גוי ישתמט ממנו בימים אלו דריע מזליה (עי' שו"ע סי' תקנ"א ס"א), וכן הדין עם ישראל מומר והיינו מחלל שבת בפרהסיא (הוראת מו"ר הגר"י שטיינמן זצ"ל).

לב. מר"ח ועד התענית ממעטים במשא ומתן, ויעסוק רק כדי פרנסתו (שו"ע שם ס"ב ותקנ"ד סוסכ"ב), ובזמנינו נהגו להקל בזה משום שהכל נקרא כדי פרנסתו (מ"ב סק"א), ומ"מ בעלי עסקים שעסקיהם בדברים המשמחים לבו של אדם, כמו מכירת כלי כסף או תכשיטים ימנעו בימים אלו מלסחור אפילו כדי פרנסתם (שעה"צ סק"ג).

לג. אין לקנות בימים אלו דברים המשמחים כגון כלי כסף ותכשיטים שאינם לצורך פרנסתו (שו"ע ומ"ב שם), ובכלל זה לקנות כלים ורהיטים שיש בקנייתם שמחה (מבית לוי פ"ו אות י"ח), וכן לקנות מזגן שיש בקנייתו שמחה אבל מי שסובל מאוד מן החום נחשב כחולה ומותר (מבית לוי שם), וכן אביזר הנצרך לבריאותו כמו משקפיים מותר (הגר"ש זצ"ל).

לד. אין לתת מתנות של שמחה מחתן לכלה ולהיפך (שו"ת אגרות משה אה"ע ח"ד סי' פ"ד סק"א), ומ"מ דברים הנהוגים לתת בזמן כתיבת התנאים מותר לתת שזהו כחוב בין שני הצדדים (הגר"ש אויערבך זצ"ל).

לה. מותר לתת מתנה לחתן בר מצוה בתשעת הימים (הליכות שלמה פ"ד הערה י"א שלא מצינו איסור נתינת מתנה רק בת"ב), ומטעם זה מותר לתת לגנת מתנה בסוף השנה ובפרט שזה נחשב כפריעת חוב.

תיקוני בית ושיפוצים

לו. אסור לסייד את הבית בימים אלו, ובכלל זה להדביק טפטים ולתלות וילונות ושאר קישוטים (ע"פ השו"ע שם ס"ב דבכלל בנין של ציור הוא), ואם נתקלקלו קירות הבית מחמת נזילה מותר לסיידם כדי לתקן הקלקול (עי' משנ"ב סק"ב).

לז. **אסור** לעשות שיפוצים **אם נועדו להרווחה בעלמא**, אבל אם משפץ מחמת שצר לו המקום בו הוא גר מותר, וכן אם משפץ דירה שקנה ויהיה לו הפסד ממון אם לא יעשנו בימים אלו לפי שדר בדירה שכורה מותר (ע"פ מ"ב שם סק"ב).
לח. **אסור** לנטוע נטיעות של נוי ליפות את גינתו (שו"ע שם ס"ב), אבל **לסדר הגינה כרגיל** מותר (מבית לוי שם אות ה').
לט. **מותר** לעסוק בבנין של מצוה, כגון **לשפץ בית כנסת ות"ת וישיבה**, ובפרט שהוא מצוה דרבים כמקוה (רמ"א ס"ב).

תפירה וקניית בגדים חדשים

מ. **אסור לקנות בגדים חדשים** בתשעת הימים **אפי' שאינם חשובים כמו גרביים, מטפחות, ומגבות** (ע"י רמ"א ס"ז ומ"ב סקמ"ה), לבד מנעלי בד לצורך ת"ב (שו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סי' פ').
מא. **איסור** קניית בגדים חדשים הוא אפי' על מנת ללבושם לאחר ת"ב (מ"ב שם סקמ"ט), או ליתנם במתנה (אורלי"צ שם).
מב. **איסור** קניית בגדים הוא אפילו לקטנים וכמו בכיבוס שאסור, ובמקום שמותר לכבס בגדי קטנים מותר אף לקנות.
מג. **תינוק שנולד** מותר לקנות עבורו בגדים חדשים שהרי אין לו מה ללבוש, ואין צריך לקנות לפני הלידה.
מד. **מותר** לקנות בימים אלו **דבר האבד** כגון **ביריד** או **במכירות סוף עונה במחירים מוזלים** שלאחר ת"ב יתייקרו המחירים (ע"פ מ"ב סק"א), ומטעם זה מותר לחתום חוזה לקניית דירה, לפי שאינו יודע אם יזדמן לו אח"כ (אורלי"צ שם).
מה. **חתן וכלה** שמתחתנים אחרי ת"ב מותרים לקנות בגדים חדשים לצורך הנשואים אפילו אחרי ר"ח (מ"ב שם סק"ד).
מו. **אסור לתפור לארוג או לתקן בגדים חדשים** בימים אלו ובכלל זה שלא לרקום או לסרוג, אבל **בגדים ישנים שנקרעו מותר לתקן** (שו"ע ס"ז ומ"ב סקמ"ו וע"י כה"ח ס"ק קט"ו-קט"ז), ואם משאיר סיום התפירה לאחר ת"ב מותר (שערי נחמה).

רחיצת הגוף

מז. **נוהגים** שלא להתרחץ מר"ח אב אפי' בצונן אבל פניו ידיו ורגליו מותר לרחוץ בצונן (רמ"א סי' תקנ"א סט"ז), וכן אפשר לקחת מגבת רטובה או ממחטות לחות ולהעביר על גופו (הגר"ח קרליץ זצ"ל).
מח. **יש** מתירים לסובלים **מזיעה מרובה** לרחוץ כל גופם במים פושרים בימים חמים אלו שהרי אין כוונתם לתענוג אלא להסיר הזיעה המרובה שעליהם ולמנוע פצעים וגירוד (שו"ת אגרות משה אה"ע"ז ח"ד סי' פ"ד ד').
מט. **רחיצה** לצורך רפואה כגון לחולה או שיש לו פצעים מותרת אפילו בחמין (מ"ב סקפ"ח).
נ. **ילדים** קטנים שמתלכלכין תדיר מותר לרחצם כדרכם, וילדים גדולים רק כשצריכים לכך (ע"י מ"ב תקנ"א סקצ"ג וסי' קרא עלי מועד עמ' ל"ד), **וילדים הרגילים להתרחץ בכל יום מותר לרחצם בכל יום כדרכם** (הגר"ח קניבסקי זצ"ל).
נא. **אסור** לרחוץ בים **ובבריכה** (ערוה"ש סלי"ד), אולם לצורך רפואה ובריאות מותר (שם סלי"ו ושעה"צ סקצ"ד, ובשו"ת קנין תורה ח"ב סי' ק' מביא שראה את מרן הגר"י זצ"ל במקום הרחיצה לרפואה בשוויץ בערב ת"ב).
נב. **בערב שבת חזון** מותר לרחוץ ראשו פניו ידיו ורגליו בחמין למי שרגיל כל ער"ש לרחוץ בחמין (רמ"א שם), אבל לא בסבון (מ"ב שם ס"ק צ"ו), וי"א אף בסבון (מרן החזו"א זצ"ל), ויש מקילין לרחוץ כל גופו בחמין לכבוד שבת (שו"ת רבבות אפרים ח"ג סי' שמ"ז בשם הגרמ"פ זצ"ל, וע"י שו"ת מהר"י ברונא סי' י"ב וז"ל: ונראה לי היתר גמור ומצוה לחוץ ראשו בחמין).
נג. **הנוהג** לטבול כל ערב שבת מותר לו לטבול אף בערב שבת חזון (מ"ב סקצ"ה), וכן מי שרגיל לטבול כל יום במשך ימות השנה או לטבילת עזרא מותר גם בימים אלו, וראוי לטבול בפושרים, אך לא ישתהה שם ויצא מיד (שו"ת שבט הלוי ח"ז סי' ע"ז), **ואם יש שלט במקוה שלא לטבול קודם שרוחץ מותר לרוחץ** (הגרא"ל שטיינמן זצ"ל).

בשר ויין

נד. **נוהגים** שלא לאכול בשר ואפי' בשר עוף ולא לשתות יין או מיץ ענבים בתשעת הימים ואף ר"ח בכלל זה (ע"י שו"ע סי' תקנ"א ס"ט וסי' ומ"ב סקנ"ח), וכן מנהג בני ספרד, למעט ר"ח עצמו שאוכלים בשר (כה"ח שם ס"ק קכ"ה וקכ"ו).
נה. **תבשיל** שנתבשל ביחד עם הבשר נהגו להחמיר שלא לאוכלו, אבל אם רק נתבשל בקדירה בשרית מותר (מ"ב סקס"ג), וכן עוגה או תבשיל שמעורב בו יין **וניכר טעם היין** הוא בכלל המנהג שלא לאוכלו (שו"ת שבה"ל ח"ט סי' קל"ט).
נו. **חולה** או יולדת הסובלים מחוסר דם או אדם חלוש הצריך לאכול בשר מותרים באכילת בשר (ע"י רמ"א סעי' ט' ומ"ב סקס"א), וכן מינקת שמזיק לתינוקה שאינה אוכלת בשר מותרת (כה"ח ס"ק קל"ז).
נז. **האיסור** לאכול בשר ולשתות יין הוא גם לקטנים אפילו שעדיין אינם בגיל שיודעים להתאבל על ירושלים (מ"ב סק"ע), אבל אם אכילת הבשר מועילה לבריאותו של הקטן מותר להאכילו בשר (ערוה"ש סכ"ו ושו"ת דברי יציב ח"ב סי' רל"ו).
נח. **בסעודת מצוה** כמו **מילה** או **פדיון הבן** אוכלים בשר ושותים יין **כל השייכים לסעודה**, דהיינו כל מי שהיה הולך לסעודה גם שלא בימים אלו, ובברית מילה יתן לקטן לשתות את היין (רמ"א שם).
נט. **סעודת סיום** נחשבת ג"כ כסעודת מצוה ומותרת באכילת בשר ושתית יין (רמ"א שם ס"ו), ואפי' אותם שלא למדו מותרין לאכול אם היו באים גם בזמן אחר משום רעות (מ"ב שם סקע"ג).
ס. **במוצאי שבת** בתשעת הימים מבדילין על היין (שו"ע שם), ונוהגים שלא לשתות את היין אלא נותנים **לקטן שהגיע לחינוך ועדיין אינו חש בצער ירושלים** (רמ"א שם), ואם אין לו אלא **בת** שהגיעה לגיל זה ישתה בעצמו שאין נותנים לנשים לשתות מהבדלה (הגר"ח אלישיב זצ"ל).

סא. **מחמת** הספיקות בהגדרת תינוק שהגיע לגיל הני"ל יש שנהגו לשתות את היין בעצמם (הגר"ח אויערבך זצ"ל וכן מנהג החסידים, וכן מו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היו שנים שמחמת ספק זה שתה את היין בעצמו, והיו שנים שנתן לבני הרב יהושע שיחי' בעודו ילד לשתות מן היין לאחר שבחן היטב שעומד בהנ"ל), **ועדיף שישתו מיץ ענבים ולא יין** (הגרא"ל שטיינמן זצ"ל).

סב. בהבדלה כשנותן לקטן לשתות אין צריך המבדיל לשתות כלל מהכוס, דהוי כוס של מצוה, ואם עשה הבדלה על דעת שהקטן ישתה את הכוס ואח"כ נתחרט הקטן ולא רצה לשתות צריך המבדיל לברך שוב בפה"ג כיון שלא היה בדעתו לשתות מהכוס (שלמי תודה בין המצרים עמ' ל"ד), ואולם יש נוהגים לתת לקטן לשתות רק אחרי שטועמים דמ"מ הוי ברכת הנהנין (הנהגת מו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל).

כיבוס, גיהוץ, לבישת בגדים חדשים ובגדי שבת

סג. מר"ח אב אסור לכבס ולגהץ בגדים ומגבות אפי' אם אינו רוצה ללבושם עתה אלא להניחם לאחר ת"ב (רמ"א תקנ"א ס"ג), **ובגד שהתקמט** לאחר לבישתו מותר לגהצו (חוט שני דאינו אלא מחליק את הבגד ואינו ענין לגיהוץ שבגמ' שהוא גמר הבגד).

סד. מי שאין לו אלא **בגד אחד** מותר לכבס (מ"ב סק"ט), ומ"מ עדיף **לקנות** בגד מאשר לכבס דכיבוס אסור מדינא דגמ' (הגר"ח קניבסקי זצ"ל), וכן מי שנתלכלכו כל בגדיו בזיעה דינו כמי שאין לו אלא חלוק אחד (מבית לוי).

סה. איסור הכיבוס כולל שלא ללבוש **בגדים חדשים** ומכובסים, ולא להשתמש בסדינים מכובסים, ואפילו מגבות ומפות שולחן מכובסים (שו"ע שם ס"ג וס"ו), ואולם מותר לתת **לאורחים** סדינים ובגדי שינה מכובסים (שו"ת מנח"י ח"י סי' מ"ד).

סו. בגדים שמחליפין אותם תדיר מחמת **זיעה** כגון לבנים וגרבים אפשר להקל להחליפם ואי"צ ללבושם קודם ר"ח (מדברי הרמ"א שם בס"א ומ"ב בסק"ו משמע דאסור להחליף בגדי זיעה שהרי כתבו דלכבוד שבת מותר ומשמע דבימי החול אסור, אולם הרבה מפוסקי זמנינו מקילים בזה דהוי כהסרת ליכלוך וגם יכול לבא לידי מחלה בפרט בימי הקיץ החמים ע"י בקונטרס דיני ביהמ"צ בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל ובקונטרס הליכות הגר"ח אלישיב זצ"ל ומבית לוי עמ' שפ"א בשם הגרש"ה וואזנר זצ"ל ועוד).

בגדי שבת

סז. אין ללבוש בימים אלו **בגדי שבת** אע"פ שלבשן כבר דגיהוצן ניכר והוי כבגדים חדשים (ע"י מ"ב שם סקמ"ד).

סח. בעלי הברית שהם אבי הבר, ואמו, והסנדק, מותרים ללבוש בגדי שבת (רמ"א שם), אבל המכניס והמוציא (הקוואטר) אינו בכלל זה, ומכל מקום האשה המכנסת את התינוק לובשת בגדי שבת שזהו עיקר מצותה (מ"ב שם סק"ג), ויש שהתירו גם לזקני הרך הנימול, ולאחיו ואחיותיו, של הרך הנימול ללבוש בגדי שבת (שע"ת שם סק"ג בסופו והליכות שלמה פ"ד סעי' ט).

סט. בסעודת בר מצוה מותר לחתן הבר מצוה והוריו ללבוש בגדי שבת (שו"ת דברי יציב או"ח ח"ב סי' רל"ח).

ע. בחור שנפגש בימים אלו **רשאי ללבוש בגדי שבת ולהתרחץ** (שו"ת שבט הלוי ח"ט סי' קל"א אות ד').

עא. המנהג היום להכין לפני ר"ח את הבגדים לתשעת הימים ע"י שילבש את כל הבגדים המכובסים שיצטרך לט' הימים עד שהבגד יהיה נראה כמשומש והעיקר הוא שלא יהיה ניכר חידושו, ויכול ללבוש כמה בגדים אחד על השני זמן מה (נצי"ש) ובלבד שיתקמטו קצת, ולא ילבשם ממש ביחד דקשה לשכחה (הגר"ח קניבסקי זצ"ל).

עב. בגדי ילדים עד גיל בר מצוה **מותר לכבסם** (ע"פ הרמ"א ס"ד ומ"ב סקפ"ב בשם החי אדם).

עג. מותר לכבס ולהחליף מגבות בביהמ"ד לפי שהוא צרכי רבים (רמ"א שם ס"ב דלצורך מצוה הכל שרי וכ"ש צרכי רבים).

עד. בשבת חזון נהגין ללבוש בגדי שבת כרגיל, ויש משנים בגד אחד (מ"ב סק"ו), ומ"מ אסור ללבוש בגדים **חדשים** (מ"ב שם), ולובשם בשעה שרגיל ללבושם כל ערב שבת (הגרש"ז אויערבך זצ"ל).

עה. חתן ששבת העליה לתורה "**אויפרוף**" שלו בשבת חזון אסור לו ללבוש בגדים חדשים רק בגדי שבת (מ"ב שם סק"ט), ולכן אם לובש "שטריימל" יחדש אותו בשבת שלפני תשעת הימים, ומ"מ אם לא לבשו קודם יש מקילין ללבושו כדי שלא יראה כאבילות בפרהסיא (שלחן עוזר סי' ו' ס"א סק"ב).

עו. מותר להשתמש **במפות שולחן** מכובסות לכבוד שבת (רמ"א ס"ג), וכן **במגבות מכובסות** אבל לא **בסדינים** (מ"ב סק"ג), ומ"מ לכבס אף לכבוד שבת אסור (מ"ב ס"ק ל"ב).

עז. מותר ליטול **צפרניים** (מ"ב שם סק"ב).

עה. אין לצחצח **נעליים** בתשעת הימים אלא רק להבריש בלא משחה (שלמת חיים השלם סי' שלב והוראת מרן החזו"א זצ"ל וטעמם דדומה לכיבוס), ולצורך **שבת** מותר בכל אופן (ע"י מבית לוי שם פצ"ז אות ד').

עט. נוהגים שלא לשטוף הרצפה ולנקות את הבית רק **בצורה קלה** ולא באופן יסודי, אך **לכבוד שבת מותר** (מבית לוי שם אות ט'), ובתשעה באב מותר להדיח רק מקום המטונף.

השנה שחל ת"ב ביום ראשון אין דין שבוע שחל בו ויש דין אחד לכל תשעת הימים

השנה שחל ת"ב ביום ראשון אין דין 'שבוע שחל בו' (מ"ב תקנ"א סק"ח), וכתב השעה"צ שם דלמנהגינו שנוהגים איסור בכל הדברים מר"ח, אין נפ"מ, **אמנם מצינו כמה הלכות שהפוסקים הקלו גם לדין עד שבוע שחל בו, לפיכך השנה שאין דין שבוע שחל בו ניתן להקל באלו בכל תשעת הימים עד שבת.**

א. כיבוס בגדי קטנים (מ"ב שם סקפ"ב).

ב. מי שיש לו רק **חלוק** אחד מותר לכבס, וכן מותר לכבס ע"י **גוי** שיהיה מוכן אחר ט"ב (רמ"א שם ס"ז).

ג. סעודת מצוה מותר להזמין לסעודת מצוה כמה קרואים שירצה (מ"ב שם סקע"ז).

ד. מותר ליטול צפרניים (מ"ב שם סק"ב).

ה. תספורת לבעלי ברית (ע"י מ"ב תקנ"א סק"ה ושע"ת שם).

ו. מי שמת לו מת וחל יום שלושים אחר ר"ח, ולפני שבוע שחל בו, נחלקו האחרונים אם יכול לספר ולכבס, ואפשר דיש להקל בשעת הדחק (מ"ב סקפ"ז ושעה"צ סקצ"ג).